

**Na svatého Martina krajina už usíná
(9. 11. – 13. 11. 2020)**

Svatý Martin

(11. LISTOPADU)

LEGENDA O SVATÉM MARTINOVÍ

Narodil se ve 4. století, přesněji roku 316 v rodině římského důstojníka. Dětství prožil v Pavii na severu Itálie. Jako velmi mladý musel nedobrovolně na přání otce vstoupit do císařské armády k jezdecktvu. Vypráví se, že jednou v zimě projížděl na bílém koni městskou branou a potkal chladem se třesoucího žebráka. Martin neměl u sebe nic, než svůj červený vojenský plášť. Rozťal ho svým mečem na půl a jednu polovinu žebrákově daroval. Rozdělit se s ním o teplo. Následující noci měl vidění, v němž se mu zjevil Kristus s polovinou jeho pláště. To bylo důvodem jeho odchodu od vojska. Přijal křest svatý a žil životem skromným a zbožným jako poustevník. Většinu svého života prožil ve Francii. Přestože byl později zvolen biskupem v Tours, svůj způsob života nezměnil a tím si získal oblibu. Po smrti roku 397 byl prohlášen za svatého.

Jízdní vojáci (husaři, dragouni apod.) uctívali Martina jako ochránce svého a svých koní. Později se stal patronem také kovářů i dalších řemeslníků. Prostý lid ho považoval za ochránce domácích zvířat, zejména hus.

Hlavní smysl a význam legendy

Časově se příběh váže k podzimnímu období, kdy v přírodě ubývá světla a současně i vnějšího tepla. V dohledné době jsou však Vánoce – doba, kdy se v lidských srdcích hromadí láska a štědrost (vnitřní světlo a teplo). Toto je symbolizováno v Martinově dobrém skutku.

ZVYKY A ZVYKLOSTI

* V zimním období sluneční paprsky pozbývají svou sílu a příroda spí. Lidé pak využívají svou načerpanou energii ještě z doby, kdy slunce bylo silné a životodárné. Poslední plody země, které prý mají v sobě také poslední paprsky slunce, jsou řepa a dýně. Bývalo zvykem tyto plody vydlabávat, vkládat do nich světlo (svíčku) a vynášet je ven do přírody. Říkalo se, že se s jejich pomocí hledá cesta k Betlému.

* Svatomartinské období je doba hodovní neboli posvícenská. Pro tyto slavnostní chvíle se krmily husy („Martinské husy“), na kterých si pochutnávali ve městech i na vesnicích. Podle legendy tento zvyk vznikl tak, že svatého Martina při kázání rušily husy, a proto za to pykají na svatomartinském pekáči. Existuje však prý ještě jedna legenda, podle které se svatý Martin před svou volbou biskupem ze skromnosti skrýval v husníku, ale husy ho svým kdákáním prozradily.

* Při porcování husy se prý dodržoval přesný řád, kdo kterou porci měl dostat.

* Kůže z husích nohou se dávala do střevců pod nohy, aby se nepotily a aby nerostla kuří oka.

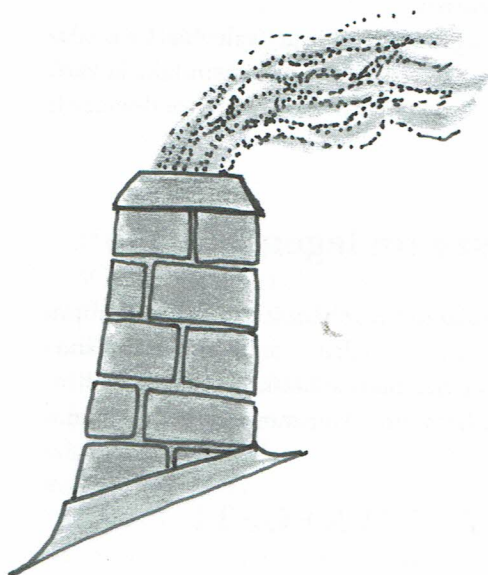
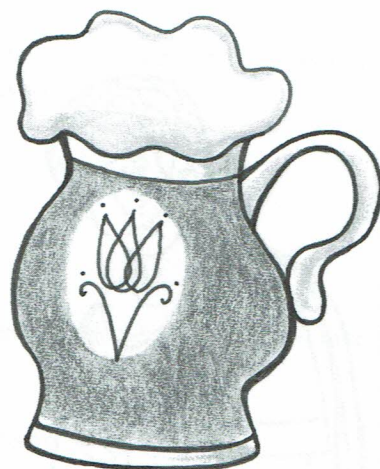
* Údajně se ze zbylých kostí dalo předvídat počasí.

* Z kynutého buchtového nebo rohlíkového těsta se peklo pečivo – rohy, buchtý s povídky a mákem a rohlíky ohnuté do tvaru podkovy. To proto, že sv. Martin jezdil na koni. Tímto pečivem častovaly hospodyně čeledě, když odcházela ze služby, krajově se mu říkalo vandrovnice nebo taky martiny, roháče či zahýbáky. Rohlíky také dle zvyklosti darovaly dívky svým milým, ale také je dostávaly děti, které v tento den chodily po koledě. Legenda vysvětluje, proč byly martinské rohlíky zahnuté. Buď proto, že to jsou podkovy koně svatého Martina, anebo to bylo tak, že

Martin měl macechu, která ho chtěla otrávit rohlíkem. Aby ho poznala na pekáči, tak mu zahrnula kraje. Po vytažení plechu z trouby však byly rohlíky zahnuté všechny.

- * Martinskými hody také končila honitba. Byla ukončena společnou večeří (zajíc na smetaně, cukroví) a přijímáním nových členů honebního spolku. Žertovný obřad spočíval v tom, že všichni uchazeči seděli v řadě na židlích, žebřík se položil tak, aby všem byly vidět hlavy v mezerách mezi jednotlivými příčkami. Na povel všichni otočili tvář vlevo. Dvě ženy, jedna s umývadlem a druhá s ručníkem a pěnou na holení, jednoho po druhém jakoby holily. Pak opět na povel všichni otočili hlavy vpravo a ženy je postříkaly sifonem („kolínská voda“). Za tuto službu museli noví členové zaplatit.
- * Zvyk „Martinská sypaná“ nebo také „Bejkova svatba“ spočíval v povinnosti sedláků jedenkrát ročně ve středu po Martinských hodech se sejít a odevzdat obecnímu pastýři předepsanou dávku (seno, sláma a hlavně obilí) za péči o jejich dobytek a plemenného býka.
- * Na svátek svatého Martina končil služební rok obecních zaměstnanců (pastýř, ponocný, kovář aj.) a čeledí. Za svou práci dostávali mzdu a naturálie v podobě obilí, brambor apod. Pokud byla vzájemná spokojenost, uzavíraly se smlouvy nové. Kde nebyli sloužící spokojeni, odcházeli jinam a loučili se (hlavně mládenci) velmi bujaře s přemírou jídla a zejména pití. Takovým se prý hanlivě říkalo „martínci“.

PRANOSTIKY

Na svatého Martina kouřívá se z komína,
a na svatou Kateřinu schováme se pod peřinu.

Přijede-li Martin na bílém koni,
metelice za metelíc se honí.

Martin a Kateřina na blatě – Vánoce na ledě.

Jsou-li na Martina mračna – zima je levná.
Jestli je noc jasná – zima je mastná.

Nepřijde-li sníh na Vše svaté v noci,
přijde o svatém Martině se vší mocí.

Na svatého Martínka bude dobrá peřinka.
A po svatém Martině schováme se v peřině.

Když o Všech svatých zima nemá moci,
tak o svatém Martinu o půlnoci.

Padá-li sníh toho dne neb v noci,
říká se, že svatý Martin přijel na bílém koni.

SABARIE 316

MARTIN SE NARODIL DÁVNO A DÁVNO V MĚSTEČKU ZVANÉM SABARIE.

Jednou budeš také vojákem!

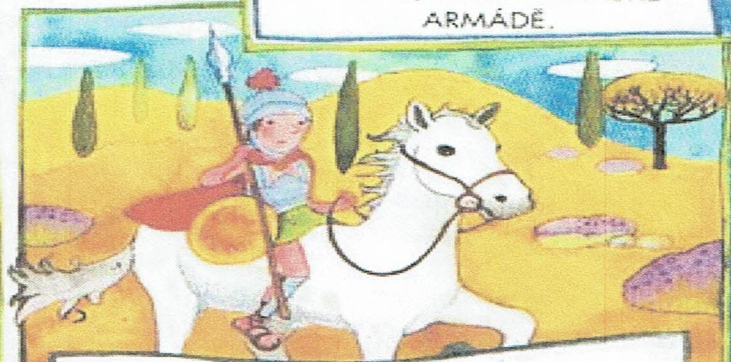
MARTINŮV TATÍNEK BYL DŮSTOJNÍKEM V ŘÍMSKÉ ARMÁDĚ.

O 15 LET POZDĚJI

Od této chvíle sloužíš Římu a císaři.

V 15 LETECH SE MARTIN STAL VOJÁKEM, JAK SI TATÍNEK PŘÁL.

JEZDIL VŽDY NA BÍLÉM KONI.

Konečně domů!

Brrr, to je zima!

JEDNOU PŘIJÍZDĚL V NOCI KE SVĚ VOJENSKÉ POSÁDCE. BYLA VELIKÁ ZIMA.

Smilujte se, prosím!

U BRÁNY MĚSTA LEŽEL NAHÝ ŽEBRÁK A PROSIL O ALMUŽNU.

Neotravuj!!!

Nic nemám!

NIKDO MU ALE NIC NEDAL.

Já také nic nemám, ale něco mě napadlo.

ANI MARTIN U SEBE NIC NEMĚL...

Neotravuj!!!

DĚKY!!!

SUNDAL SI PLÁŠT, PŘESEKL JEJ NA DVĚ POLOVINY A JEDNU Z NICH DAROVAL ŽEBRÁKOVĚ.

POZDĚJI V NOCI

Martine, svým pláštěm jsi oděl mne!

V NOCI PAK MĚL SEN. VE SNU SE MU ZJEVIL SÁM JEŽÍŠ, ODĚNÝ V JEHO PLÁŠTI.

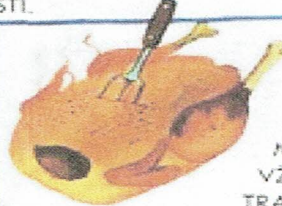
ZA CELÝ SVŮJ ŽIVOT MARTIN UDĚLAL PRO LIDI SPOUSTU DOBRÉHO. LIDÉ HO MĚLI RÁDI A CHTĚLI HO ZVOLIT BISKUPEM. DO TOHO SE MARTINOVI MOC NECHTĚLO, A TAK SE SCHOVÁVAL PŘED ZVOLENÍM VE CHLĚVĚ S HUSAMI.

Kde jen může být?

Tady musí být!

HUSY HO VŠAK SVÝM KEJHÁNÍM PROZRADILY, A TAK SE NAKONEC MARTIN BISKUPEM PŘECE JEN STAL.

PROTO SE NA SVÁTEK SVATÉHO MARTINA VŽDY PODLE TRADICE PEKLA PĚKNÁ VYKRMENÁ HUSIČKA. ZA TO, ŽE HO TENKRÁT HUSY PROZRADILY.

Martinský test: (otázky k příběhu)

O co se rozdělil Martin s žebrákem? (o plášť a jídlo)

Kdo prozradil schovávajícího se Martina? (husy)

Co připomínají martinské makové rohlíčky? (podkovy)

Jakou barvu má Martinův kůň? (bílou)

Proč se svátek sv. Martina slaví právě 11.11.? (den jeho smrti)

Jaké jídlo se vaří na martinský oběd? (husa)

Jakou barvu měl Martinův plášť? (červenou)

Čím byl Martin? (vojákem)

Otázky? rozvíjení slovní zásoby

- Jak by se mohl jmenovat Martinův kůň?
- Kdy si se ty s někým rozdělil?
- Proč, se říká, že sv. Martin přijel na bílém koni?
- Jaké barvy mohou mít koně?
- Co koně jí, kde bydlí?
- Co to mají na nohou? Proč? Z čeho to je?

Básničky

- Letos stejně jako vloni,
přijel Martin na svém koni.
Všude by byl smích,
kdyby přivezl sních.

Bojím se, mámo,
bojím se, táto,
že nám i letos
přiveze bláto.

- Kovej, kovej kováříčku,
okovej mi mou nožičku.
Okovej mi obě,
zaplatím já tobě.
*(dlaní nebo pěstí jako okováváme patu dítěte
na "okovej mi obě" vystřídáme nohy)*
Okovám, okovám,
až se na ně podívám.

Hra: Jednoho dne sv. Martin (po poli, po lese... (běžel, povězte mi milé děti, co tam všechno viděl.

U dětí rozvíjíme slovní zásobu.

Písničky

- Když se zamiluje kůň
- Já mám koně, vraný koně
- A já sám, vždycky sám, své koníčky okšíruju
- Až já pojedu přes ten les
- Co sa to, šupoce, za tú stodolú
- Čtyři koně ve dvoře, žádněj s nima neoře
- Čtyři páry bílejch koní, podkovy jim pěkně zvoní
-

Svatý Martin

Lenka Pospíšilová

1. Jede Martin na koničku - slyšíš cinkat podkovičku,

slyšíš cinkat podkovičku.

2. Podkovičky pěkně zvoní,
na nebi se vločky honí.

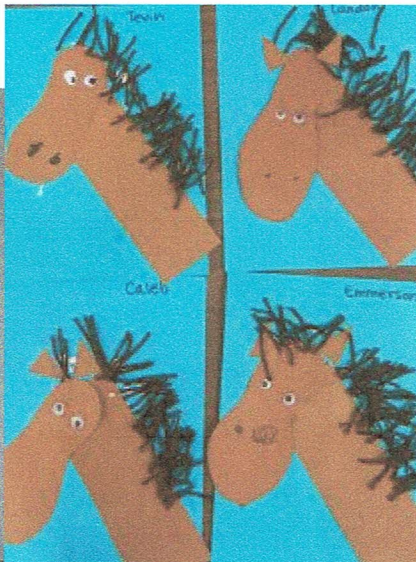
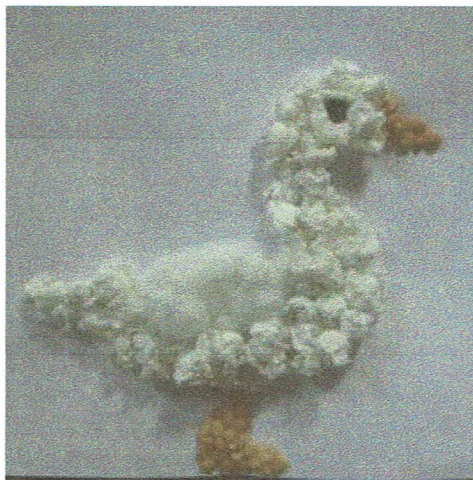
3. Louky, pole, vše je bílé,
do Vánoc je jenom chvíle.

Podkovy z alobalu

Kování podkovy

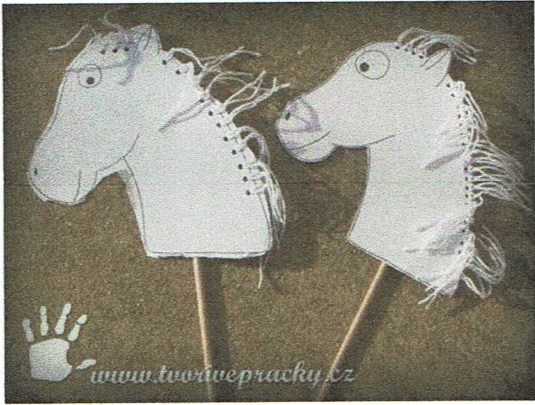
Pohybové činnosti

- Cvičení s šátečky
- Cvičení motivované koněm
- Překážková dráha- Martin s koněm překonává překážky
- Napodobování způsobu pohybu koně- krok, klus, cval, trysk
- Koňský běh podle rytmu hry na ozvučná dřívka
- Pohyb ve dvojicích, jedno dítě je vozataj, druhé kůň, s rukama za zády nebo švihadlem, cvičení ve dvojicích- i jako hra na sochy s hudbou
- Na koně- obměna hry na barevná auta
- Pohyb na povel hijááá, prrr
- Jednoho dne svatý Martin (po poli, okolo školky, v hlubokém lese..) běžel, povězte mi milé děti, co tam všechno viděl? Jako motivace ke cvikům.

Náměty k řízeným činnostem

- Básnička Kovej, kovej kováříčku s pohybem
- Napodobování koňských obličejů (gymnastika mluvidel)
- Gymnastika mluvidel- Íhahá, frrr, klapání kopit, volání na koně

- Činnosti motivované písmenkem M- co na M začíná? Kdo je tu z dětí na M atd....
- Rytmizační cvičení- klapot kopyt

KOLIK TOHO STIHNEŠ ZA LISTOPAD?

LISTOPADOVÁ VÝZVA

PROTOŽE DNY SE KRÁTÍ A ZIMA SE BLÍŽÍ, PŘIPRAVILY JSME SI PRO VÁS ZÁBAVNOU LISTOPADOVOU VÝZVU. ÚČAST VE VÝZVĚ JE ČISTĚ NA VAŠÍ DOBROVOLNOSTI. SAMOTNÉ ZADÁNÍ VÝZVY JE PROSTÉ – VEZMĚTE SI DOMŮ JEDEN ARCH, PLŇTE SPOLEČNĚ S DĚTMI JEDNOTLIVÉ AKTIVITY, VŽDY PO JEJICH DOKONČENÍ SI DĚTI MOHOU ZAZNAČIT SPLNĚNÍ VYMALOVÁNÍM OBRÁZKU. UKONČENOU VÝZVU MŮŽETE PŘINĚST UKÁZAT ZPĚT DO ŠKOLKY.

Přejeme příjemnou zábavu!

 <p>ZATANCUJ SI NA SVOJÍ OBLÍBENOU PÍSEŇ</p>	 <p>ZAHRAJ SI S RODINOU STOLNÍ HRU</p>	 <p>POUŠTĚJ DRAKA</p>
 <p>POZORUJ HVĚZDY A ZKUS OBJEVIT 3 SOUHVĚZDÍ</p>	 <p>OŘEZEJ SI SVOJE PASTELKY</p>	 <p>POMOZ DOMA ZALÍT KVĚTINY</p>
 <p>NAJDI FOTKU, KDE JSI MALÝ A POVÍDEJ SI O NĚ S RODIČI</p>	 <p>NAUČ SE NOVOU PĚSNIČKU</p>	 <p>UKLIĎ SI SVŮJ POKOJÍČEK</p>

LISTOPADOVÁ VÝZVA S KOŤÁTKY

Kolik toho stihneš za listopad?

NAMALUJ OBRÁZEK
A NĚKOMU HO DARUJ

NAPÍŠ DOPIS PRARODIČŮM
A JDI HO POSLAT

UDĚLEJ SI PROCHÁZKU V LESE

VYROB NĚCO Z PŘÍRODNIN

POMÁHEJ PŘI PEČENÍ OVOCNĚHO KOLÁČE

NASYPEJ ZRNĚ PTÁČKŮM

PŘEČTI VEČER RODIČŮM KNihu POMOCÍ
OBRÁZKŮ

NAUČ SE A SLOŽ ORIGAMI

SLEDUJ ZÁPAD SLUNCE

RECEPT NA SVATOMARTINSKÉ ROHLÍČKY

400 gr. polohrubé

+ podle chuti

1 kysaná

VYPRACUJEME
TĚSTO

TĚSTO

ROZVALÍME NA

ZE KTERÝCH PODLE VYKRAJUJEME

DĚLÍME JE

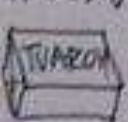
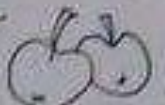

NA

NA KAŽDÝ POLOŽÍME NÁPLŇ.

TŘEBA STROUHANÁ

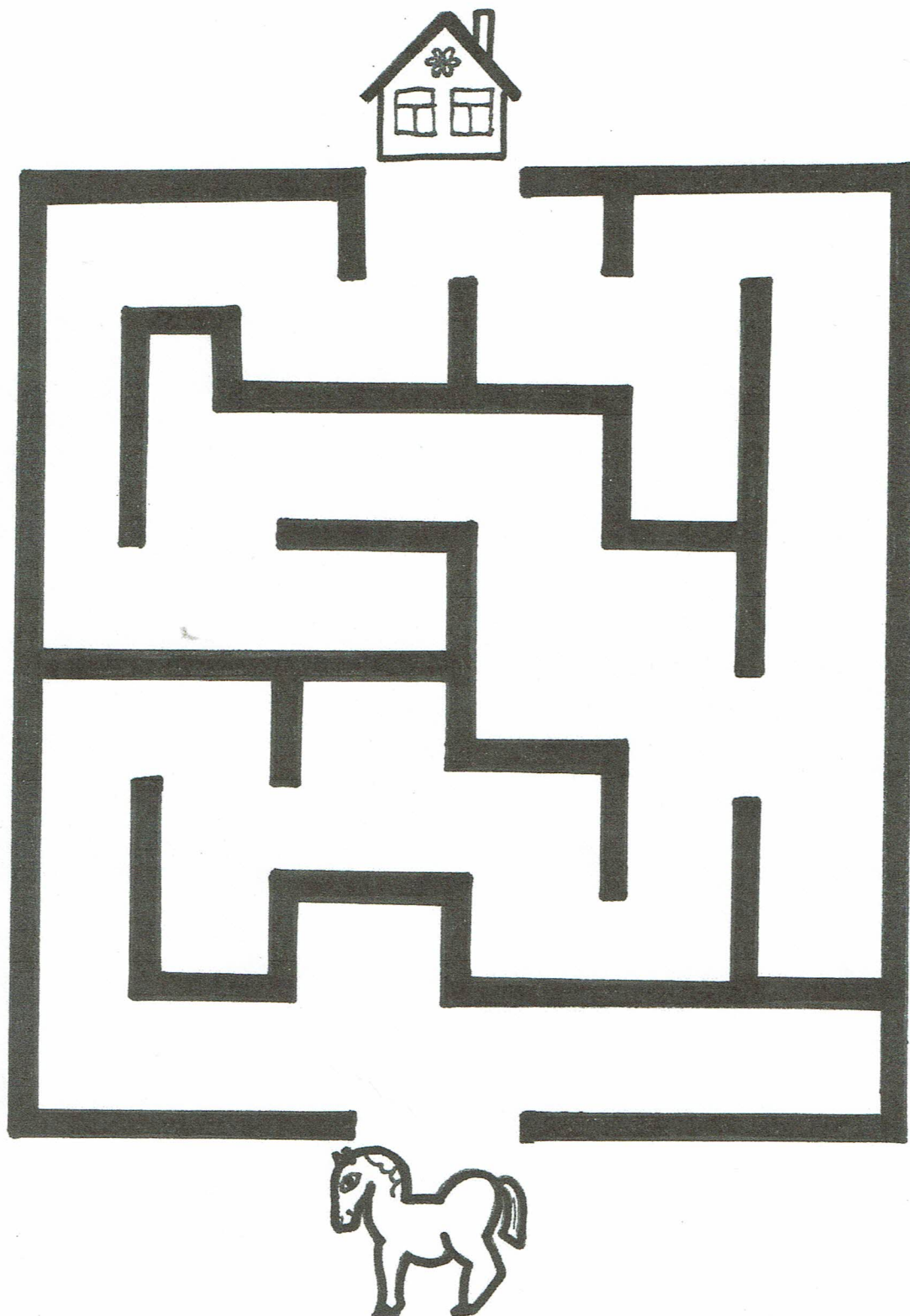
NEBO POVIDLA.

FAKTO PŘIPRAVENÉ ZABALÍME,
VYTVARUJEME A UPEČEME.

DOBROU CHUŤ

Cesta svatého Martina

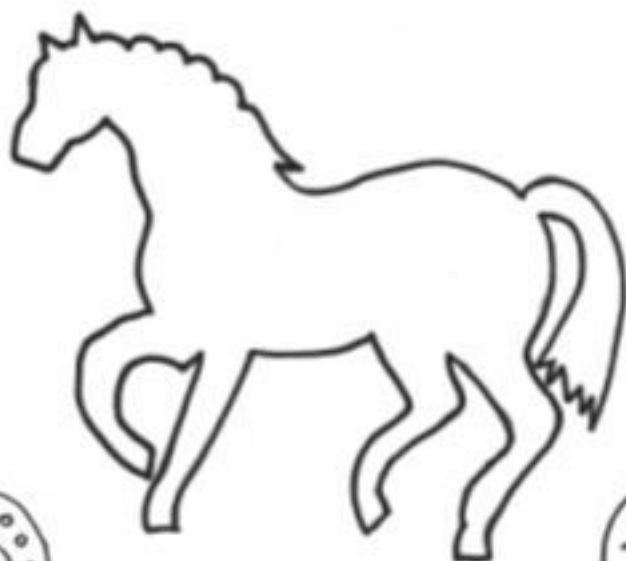
Pomoz koni svatého Martina najít cestu do naší školky a nakresli ji fixem. Pokud najdeš více možností, zakresli je všechny, nejlépe každou jinou barvou.

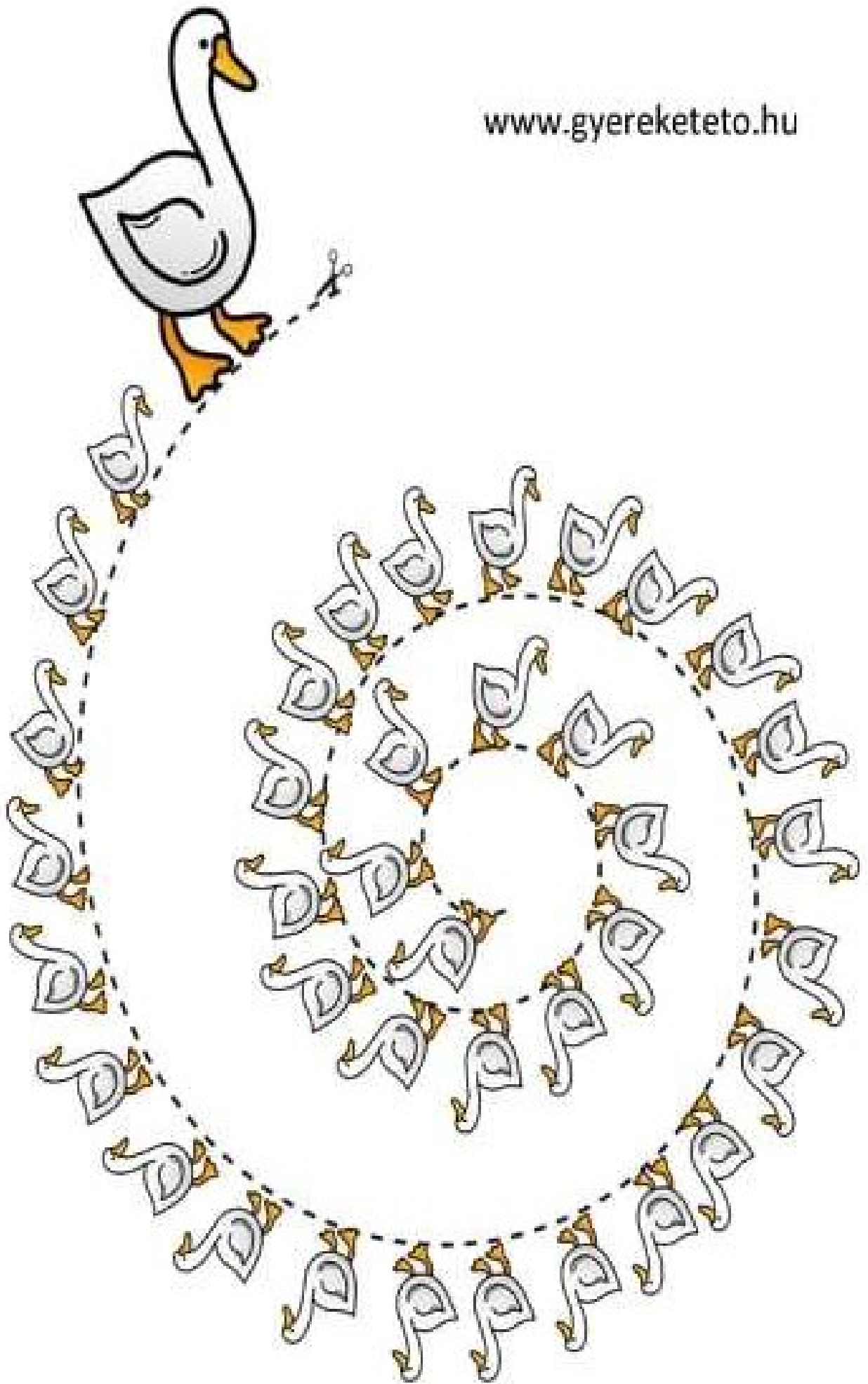

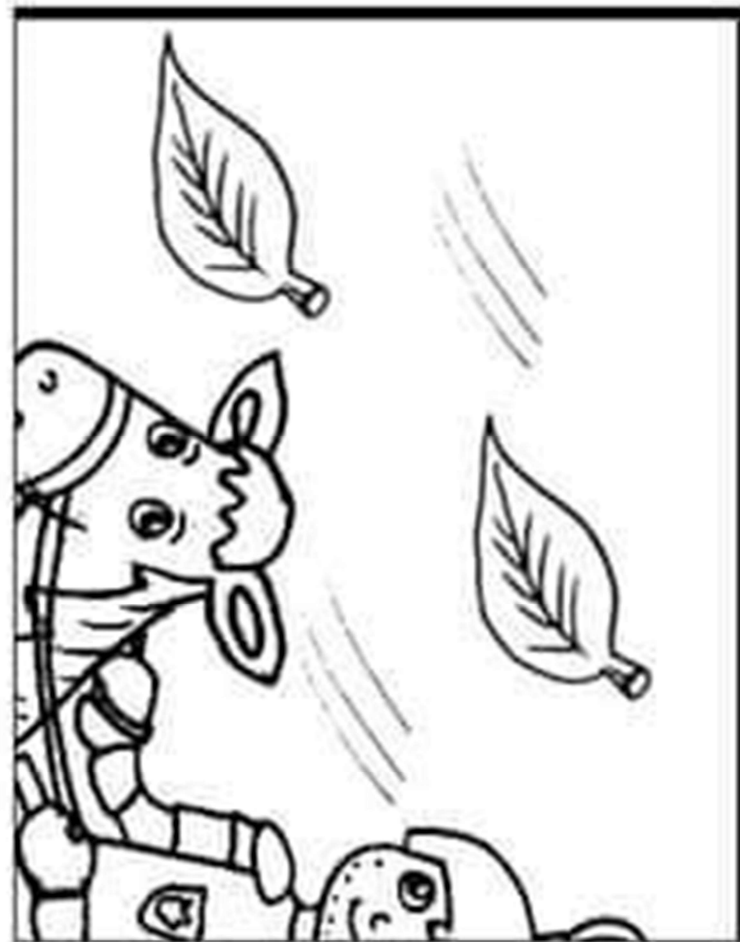
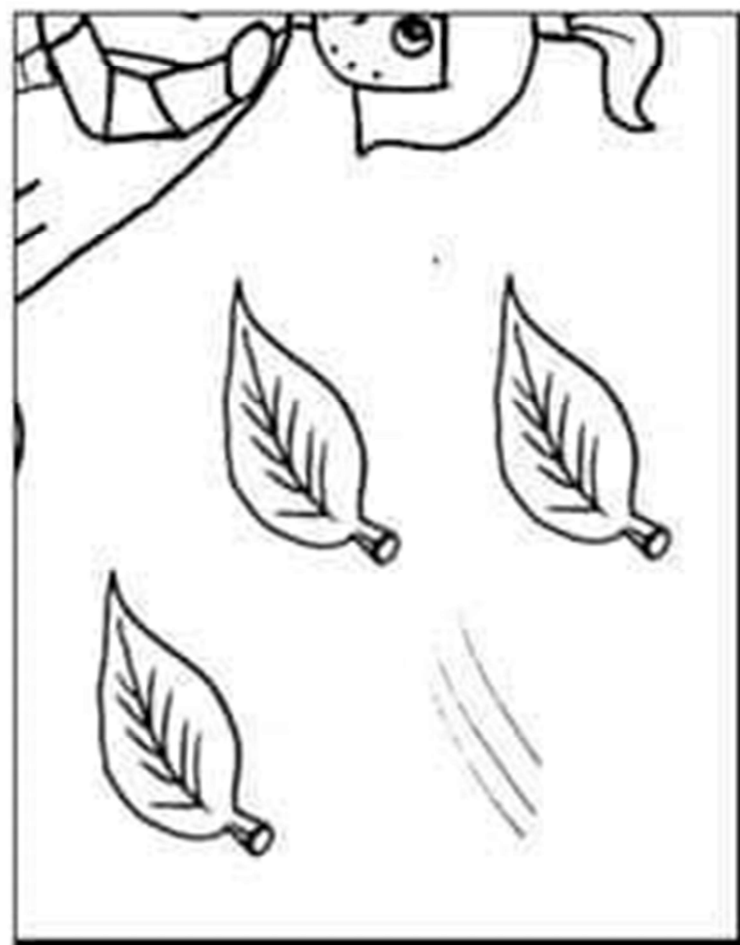
Kovej, kovej kovářičku

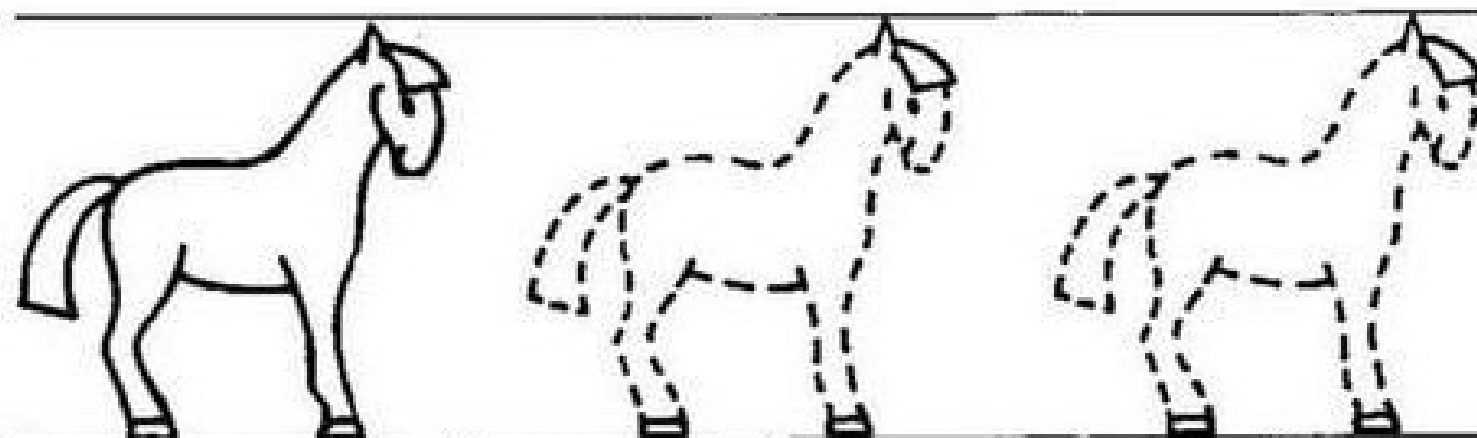
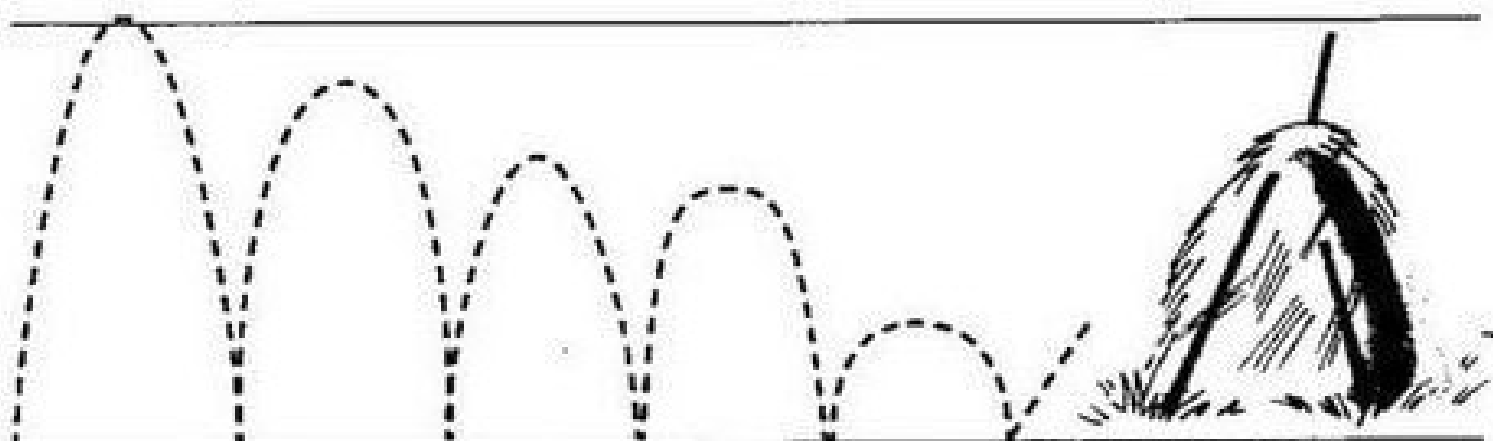
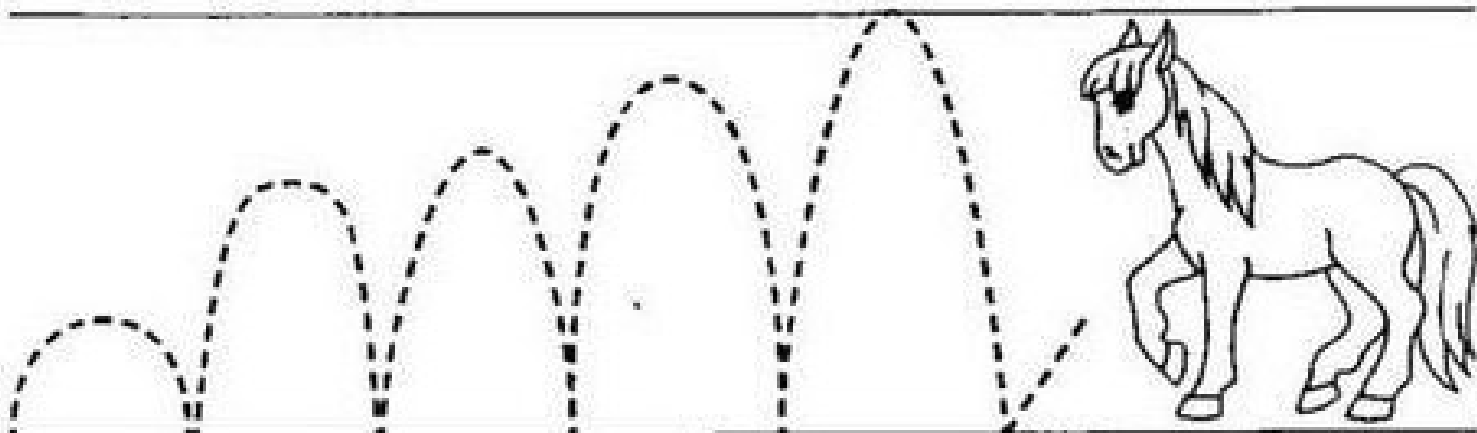
Svatý Martin potřebuje obout svého bílého koně. Vybarvi tohli podkovy do hlí jich kousek pti kusů práci potvřij. Jedno říší podkovy s imitací spojitého us ne hama koně. Čeho je us? Podkovy na bo noh? Dokážeš určit o koho? Vystrašisbyk podkovy jsou pro jednoho koně?

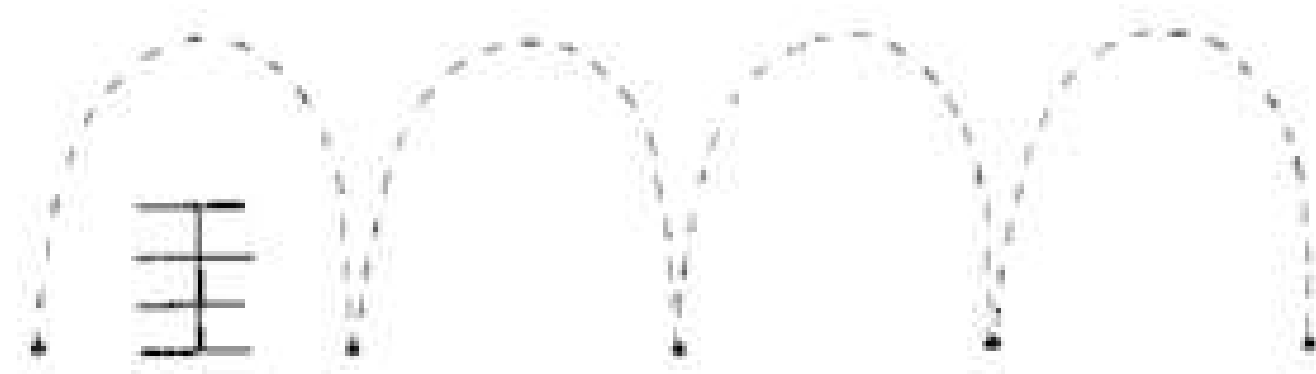
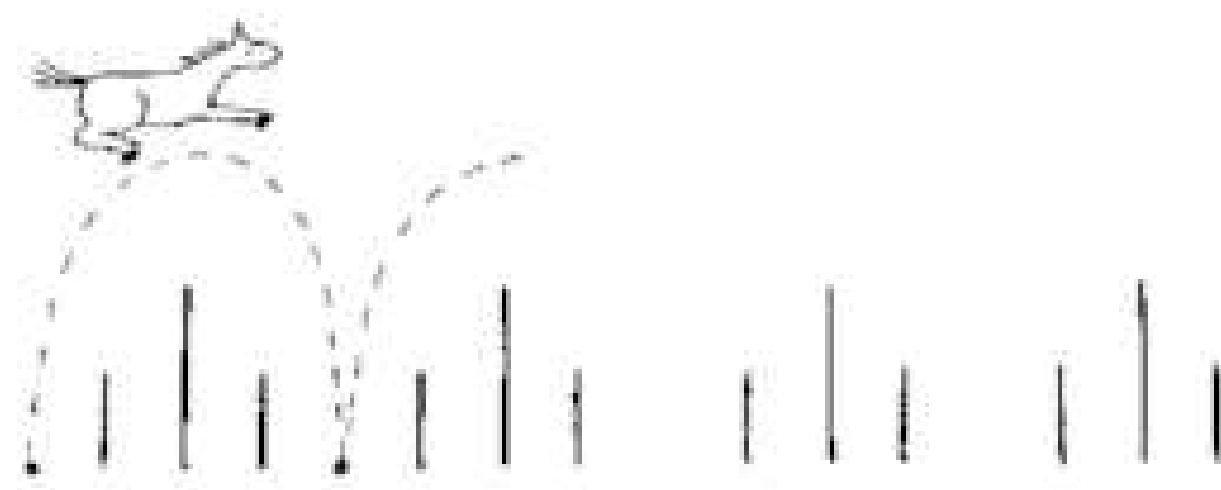

1

2

3

4

5

6

7

8

9

